Söz hataları

Cemal Bey: “Tabiat Risâlesinde, ‘İnsanların ağzından çıkan ve dinsizliği işmam eden dehşetli kelimeler var; ehl-i iman bilmeyerek istimal ediyorlar’ cümlesine göre gayr-i ihtiyarî, anında veya biraz sonra pişman olacağımız, aslında razı da olmadığımız sözlerden mes’ûl müyüz?”

Bedîüzzaman Hazretleri Tabiat Risâlesinde kâinatın oluşumunda ve yaratılışında sebeplerin, kendi kendine oluşun ve tabiatın asla makam ve yetki sahibi olmadığını, her şeyin doğrudan Allah’ın kudreti ile yaratıldığını ispat ediyor. Bu risâlenin başlangıç kısmında ehl-i imanın da, farkında olmadan kendisi aleyhine sonuçlanabilecek dehşetli bir takım sözleri söylediğine vurgu yapılıyor. Ehl-i imanın kullandığı bu kelime ve söz hatalarından üç tanesi zikrediliyor ve şirke çok yakın olduğu için muhakkak sakınılması isteniyor. Meselâ konuşmalarda doğrudan Allah’ın kudretine değil, sebeplere de pay verir kelimeler kullanmak veya kendi kendine oluşu telaffuz eder cümleler sarf etmek; ya da varlıkları tabiatın iktizası gibi gören konuşmalarda bulunmak yahut Allah’ın vahdaniyetine uygun düşmeyen kelime veya cümleleri telaffuz etmek bu cümleden hatalı sözler olarak sayılabilir.
Hiç şüphesiz sözlerimizden ve konuşmalarımızdan mes’ûlüz. Atalarımız, “Bin düşün; bir söyle!” veya “Konuşmak gümüşse, sükût altındır!” diye sanırım bu ağır mes’ûliyete işâret etmişlerdir. Ağzımızdan çıkan kelime veya cümlelere dikkat etmeli, pişman olacağımız veya bizi mahcup edecek sözcükleri mümkünse kullanmamalıyız. İsabetsiz veya yanlış sözlerimizle eğer insanları kırmış isek, özür dilememiz; eğer Allah’a karşı hatalı konuşmuş isek de hemen tevbe etmemiz daha uygun olur. Her hatanın, günahın ve kusurun “tevbe ve istiğfar” ile dönüşü vardır. Ancak daha sonra aynı sözcükleri dilimize almamaya, aynı hataları yapmamaya özen göstermemiz gerekir.